

**Strategia Rozwoju Gminy
Stawiguda
na lata 2015 - 2025**

Stawiguda 2015

Spis treści

Spis treści

Wstęp.....	4
Metodologia opracowania strategii	4
I. Diagnoza stanu istniejącego.....	7
2.1. Charakterystyka ogólna Gminy.....	7
2.2. Historia.....	9
2.3. Warunki demograficzne	10
2.4. Gospodarka.....	14
2.5. Rynek pracy.....	15
2.6. Rolnictwo	16
2.7. Walory przyrodnicze	16
2.7.1. Rezerwaty przyrody:	17
2.7.2. Użytki ekologiczne.....	18
2.7.3. Obszary chronionego krajobrazu	18
2.7.4. Obszary Natura 2000.....	18
2.7.5. Pomniki przyrody	19
2.7.6. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	20
2.8. Infrastruktura	20
2.8.1. Sieć wodociągowa.....	20
2.8.2. Kanalizacja	21
2.8.3. Drogi.....	21
2.8.4. Gazownictwo.....	22
2.8.5. Zaopatrzenie w ciepło	22
2.8.6. Gospodarka odpadami.....	22
2.9. Oświata.....	22
2.10. Kultura.....	24
2.11. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	26
2.12. Sport	26
2.13. Pomoc społeczna	27
2.14. Zdrowie	30
II. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości (Analiza SWOT).....	32
III. Wizja rozwoju gminy	34
IV. Cele strategiczne i operacyjne.....	35
Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury w Gminie.....	36
Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą	36

Cel operacyjny 1.2. Poprawa jakości infrastruktury turystycznej, sportowej	36
Cel operacyjny 1.3. Poprawa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	37
Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury społecznej	37
Cel operacyjny 1.5. Ochrona środowiska.....	38
Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy Gminy	38
Cel operacyjny 2.1 Rozwój systemu wspierającego rozwój przedsiębiorczości	38
Cel operacyjny 2.2 Rozwój lokalnego przetwórstwa i produkcji żywności ekologicznej	39
Cel operacyjny 2.3 Promocja turystyczna gminy	39
Cel operacyjny 2.4 Rozwój ekonomii społecznej	40
Cel strategiczny 3. Rozwój społeczny Gminy.....	40
Cel operacyjny 3.1 Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	40
Cel operacyjny 3.2 Wysokiej jakości edukacja.....	41
Cel operacyjny 3.3 Wspieranie polityki prorodzinnej.....	41
Cel operacyjny 3.4 Wsparcie osób marginalizowanych	42
V. Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi.....	43
VI Wdrażanie i monitoring strategii.....	45

Wstęp

Pierwsza Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda została opracowana w roku 1998. W roku 2009 została zaktualizowana, obowiązywała do 2015 roku. Ujęto w niej najważniejsze plany i zamierzenia, potrzeby i oczekiwania społeczności Gminy. W ciągu lat, które upłynęły, zaszła ogromna ilość zmian w sytuacji gminy oraz w jej otoczeniu. Od 2009 roku zmieniła się sytuacja społeczno-gospodarcza gminy, powiatu olsztyńskiego i województwa warmińsko-mazurskiego. W dużej mierze zmiany związane są z funkcjonowaniem naszego kraju w Unii Europejskiej, co znacznie wpłynęło na możliwości rozwojowe gminy. Pojawiła się możliwość wykorzystania środków europejskich, obecnie widać już efekty ich oddziaływania.

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda jest dokumentem kluczowym przy ubieganiu się o dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez gminę ze środków pomocowych, w tym Unii Europejskiej. Większość z zaplanowanych zadań z poprzedniej strategii zostały podjęte lub zrealizowane. Część zadań zdezaktualizowała się. Następują zmiany demograficzne, zmienia się sytuacja na rynku pracy, w systemie pomocy społecznej. Zmienia się również otoczenie Gminy – rozwijają się sąsiednie gminy, Olsztyn, prowadzone są inwestycje, które oddziałują na Gminę Stawiguda. Wszystko to powoduje, że niezbędna stała się potrzeba aktualizacji Strategii.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stawiguda przyjęto na lata 2015-2025, zatem w całości wpisuje się w ona w obecny okres programowania budżetu Unii Europejskiej. Daje jednocześnie perspektywę działania po zakończeniu obecnego okresu programowania. Gmina swój rozwój programuje nie tylko w oparciu o możliwości pozyskiwania pieniędzy z Unii Europejskiej, ale planuje szerzej, uwzględniając wszelkie potrzeby mieszkańców.

Metodologia opracowania strategii

Podczas pracy nad tworzeniem dokumentu strategii wykorzystano zróżnicowane metody i techniki projektowe i badawcze.

W pierwszej kolejności przeprowadzono analizę obowiązujących obecnie dokumentów strategicznych funkcjonujących na terenie gminy, powiatu, województwa i kraju. Przeanalizowano zapisy tych dokumentów pod kątem ich praktycznego stosowania oraz wpływu na Gminę Stawiguda.

Podczas przeprowadzania diagnozy sytuacji społecznej na terenie Gminy Stawiguda opierano się analizie danych ilościowych i jakościowych pozyskanych z ogólnodostępnych baz danych, jak na przykład z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz bezpośrednio od przedstawicieli urzędów i instytucji na poziomie gminy, powiatu, a także województwa.

Opracowanie strategii zostało poprzedzone przeprowadzeniem badań ankietowych w środowisku lokalnym gminy i przygotowaniem osobnej diagnozy zawierającej informacje o uwarunkowaniach gospodarczych, przestrzennych, ekologicznych i demograficznych, analizy społecznej i ekonomicznej. Wyniki badań zawarte są w części diagnostycznej strategii.

W ramach projektu tworzenia dokumentu strategii, w Urzędzie Gminy w Stawigudzie odbyło się w dniu 18.12.2015 r. spotkanie robocze, w którym udział wzięli przedstawiciele Urzędu Gminy Stawiguda oraz instytucji mu podległych. Na spotkaniu roboczym wypracowano wspólnie z uczestnikami założenia zawarte w analizie SWOT zawartej w niniejszym dokumencie, a także główne obszary problemowe, jakimi powinna zajmować się strategia.

Analiza SWOT, to metoda szeroko stosowana pierwotnie w sektorze prywatnych przedsiębiorstw a obecnie także w programowaniu i planowaniu społeczno-gospodarczym. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- Strengths – Mocne, silne strony;
- Weaknesses – słabe strony;
- Opportunities – możliwości, szanse;
- Threats – zagrożenia.

Dwie pierwsze z wyżej wymienionych ocen należą do kategorii uwarunkowań wewnętrznych, a więc zależą bezpośrednio od potencjału ekonomicznego i społecznego danego terenu, jego położenia czy stanu środowiska. Dwie pozostałe oceny to uwarunkowania zewnętrzne, czyli procesy makroekonomiczne i otoczenie konkurencyjne.

O ile dwie pierwsze kategorie, jako mocne i słabe strony danego obszaru, w dużej części możemy kształtować, o tyle w dwóch następnych musimy określić szanse i zagrożenia, jakimi mogą być dla Gminy Stawiguda procesy zachodzące „na zewnątrz”, warunkujące jego rozwój, lecz na które nie mamy bezpośredniego wpływu.

Przystępując do przygotowywania analizy SWOT w Gminie Stawiguda, zdefiniowano zakresy poszczególnych ocen:

- **Mocne strony** – są to obszary, w których obecne działania uważane są przez większość jako skuteczne, tak w odniesieniu do dzisiejszych, jak i przyszłych potrzeb, a stosowane metody oraz mechanizmy koordynacji i zarządzania są właściwe. Są to generalnie zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania przyszłego rozwoju, a na ich kształt ma wpływ zarówno władza samorządowa, jak i społeczność gminy.
- **Słabe strony** – to obszary występowania zjawisk, co do których nie wykorzystano wszystkich sposobów poprawy sytuacji, nie wytworzono skutecznych mechanizmów zarządzania, czy też nie wykorzystano istniejącego potencjału. Odnoszą się one zarówno do obecnych jak i przyszłych potrzeb, stając się barierami w wykorzystaniu szans rozwojowych. Są to zjawiska negatywne, ale możliwe do zmiany w obrębie gminy.
- **Szanse** – to sfera działań i zjawisk, które mogą wspierać nasze planowane przedsięwzięcia i korzystnie wpływać na proces rozwoju społeczno-gospodarczego.

Oceniając szanse, wskazywano prawdopodobieństwo ich powstania i ewentualny czas trwania. Zjawiska te mają charakter pozytywny z punktu widzenia możliwości rozwojowych Gminy Stawiguda, jednakże wpływ na ich zaistnienie leży poza bezpośrednim, teraźniejszym zasięgiem władz i społeczności Gminy Stawiguda.

- **Zagrożenia** – to obszary, które niekorzystnie oddziałują lub będą w przyszłości pooddziaływały na nasze planowane działania, mając niekorzystny wpływ na rozwój Gminy Stawiguda. Konieczne jest w tym przypadku określenie prawdopodobieństwa ich powstania, czasu trwania i znaczenia w procesie rozwoju gminy. Zagrożenia są zjawiskiem negatywnym, lecz ich występowanie leży poza możliwościami naszego bezpośredniego oddziaływania.

Niniejszy dokument składa się z czterech zasadniczych części. Część pierwsza to opis istniejącej sytuacji (diagnoza stanu gminy), druga to opis obecnych i przyszłych problemów oraz szans rozwojowych (analiza SWOT). Część trzecia natomiast dotyczy obszarów strategicznych i celów operacyjnych oraz działań planowanych do realizacji przez gminę. Ostatnia część opisuje sposób monitorowania działań podjętych w strategii.

I. Diagnoza stanu istniejącego

2.1. Charakterystyka ogólna Gminy

Gmina Stawiguda położona jest w północnej Polsce, w centralnej części województwa warmińsko- mazurskiego w powiecie olsztyńskim, swoją północną granicą sąsiaduje z Olsztynem.

Mapa nr 1 przedstawia położenie Gminy Stawiguda w Polsce.

Źródło: Materiał własny

Gmina Stawiguda położona jest w następujących odległościach od większych miast:

Olsztyn – 14 km

Warszawa – 200 km

Gdańsk – 176 km

Gmina Stawiguda położona jest w obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna. Porozumienie administracyjne w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna zostało podpisane dnia 06.03.2014 r. Związek ZIT MOF Olsztyna tworzą: Miasto Olsztyn, Gmina Barczewo, Gmina Purda, Gmina Stawiguda, Gmina Gietrzwałd, Gmina Jonkowo, Gmina Dywity, Powiat Olsztyński.

Mapa nr 2 przedstawia położenie Gminy Stawiguda w powiecie olsztyńskim.

Źródło: Urząd Gminy w Stawiguda

Gmina podzielona jest na 13 sołectw: Bartąg, Bartążek, Dorotwo, Gąglawki, Gryżliny, Jaroty, Majdy-Kręsk, Miodówko-Zezuj, Pluski-Rybaki, Ruś, Stawiguda, Tomaszkowo, Wymój. W skład gminy wchodzi następujące miejscowości: Bartąg, Dorotowo, Gąglawki, Gryżliny, Jaroty, Kręsk, Majdy, Miodówko, Pluski, Ruś, Rybaki, Stawiguda, Tomaszkowo, Wymój, Zielonowo, Bartążek, Zezuj, Zazdrość.

Przez gminę bezpośrednio przebiega droga krajowa nr 51, biegnąca z Olsztyńka do Bezled, prowadząca w swoim przebiegu przez stolicę województwa - Olsztyn. Stanowi ona jeden z najważniejszych szlaków komunikacyjnych w województwie warmińsko-mazurskim. Ma też wpływ na rozwój gospodarczy i społeczny gminy. **Na terenie gminy planowany jest również przebieg obwodnicy Olsztyna w ciągu drogi krajowej nr 16.**

Gmina Stawiguda jest gminą dobrze skomunikowaną z miastami. Przez gminę przebiega linia kolejowa łącząca Warszawę z Olsztynem. Przystanki kolejowe zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Gryżliny, Stawiguda, Gąglawki, Bartąg. Komunikację zapewniają również usługi świadczone przez transport samochodowy – autobusy i busy. Kursy realizowane są bardzo często – np. do Olsztyna busy i autobusy odjeżdżają średnio po kilka razy na godzinę. Jednocześnie gmina jest słabo skomunikowana wewnętrznie. Duża część miejscowości nie ma żadnego połączenia ani ze Stawigudą, ani z Olsztynem.

Gmina Stawiguda zajmuje 225,52 km kw. powierzchni. Charakterystyka gruntów (dane z ewidencji gruntów, Starostwo Powiatowe w Olsztynie, stan na 01.01.2015 r.) w gminie przedstawia się następująco:

- użytki rolne – 4 960 ha;
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 12 670 ha;
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 024 ha;
- grunty pod wodami – 3 172 ha.

Układ przestrzenny Gminy Stawiguda można podzielić na trzy obszary:

1. Miejscowości znajdujące się najbliżej granic administracyjnych Olsztyna – często zamieszkiwane przez osoby, które wyprowadziły się z miasta na wieś. Znajdują się tu zarówno bloki mieszkalne, jak i osiedla domów jednorodzinnych.
2. Wieś Stawiguda z okolicznymi miejscowościami.
3. Rozległe tereny leśne, na których znajdują się słabo skomunikowane niewielkie miejscowości.

Różnorodność osadnictwa i specyfika terenów sprawia, że w gminie występuje szeroki wachlarz problemów i wyzwań, z jakimi spotykają się miejscowości leżące w bezpośredniej bliskości dużych miast.

2.2. Historia

Historia gminy Stawiguda sięga pierwszej połowy XIV wieku. W 1335 roku w miejscowości Bartążek wzniesiono niewielki zamek, wokół którego kapituła warmińska zorganizowała własny majątek ziemski. W 1345 roku powstała wieś Bartąg a w 1349 Tomaszkowo. Bartąg był wielokrotnie niszczone podczas wojen polsko krzyżackich w XVI wieku, a także w 1807 roku przez wojska francuskie. W 1348 roku założono Dorotowo a w 1357 roku Stawigudę, której pierwsza nazwa brzmiała Stabegoide.

Do najważniejszych wydarzeń w historii wsi należą:

- próba założenia w 1786 r. przez biskupa warmińskiego Ignacego Krasickiego szkoły, chłopcy odmówili jednak płacenia na jej utrzymanie,
- założenie biblioteki Towarzystwa Czytelni Ludowych w drugiej połowie XIX w.,
- podczas II wojny światowej Niemcy zakładają tu podobóz dla jeńców rosyjskich i włoskich,
- po 1945 r. Stawigudzie zostaje nadany status wsi gminnej.

Tabela nr 1 Zabytki znajdujące się na terenie gminy

1.	Bartąg	Kapliczka przydrożna	A-3372/O
2	Bartąg	Kościół p.w. św. Jana Ewangelisty i Opatrzności Bożej	A-983/O
3	Bartąg (011)	Kapliczka z dzwonnniczką	A-3371/O
4	Bartąg	Kapliczka przydrożna	A-1406/O
5	Bartąg (020)	Kapliczka przydrożna	A-3374/O
6	Bartąg (004)	Kapliczka przydrożna	A-3373/O
7	Bartążek	Park	A-1433/O
8	Dorotowo (019)	Chałupa	A-4079/O
9	Dorotowo	Kapliczka z dzwonnniczką	A-3375/O
10	Dorotowo	Kapliczka przydrożna	A-988/O
11	Gągławki	Park dworski	A-3625/O
12	Gryżliny (002)	Chałupa	A- 4080/O
13	Gryżliny (001)	Kapliczka przydrożna	A- 3378/O
14	Gryżliny	Kościół św. Wawrzyńca	A-3572/O
15	Miodówko	Kapliczka przydrożna	A-4333/O
16	Pluski (054)	Chałupa	A-3619/O
17	Pluski (9011)	Zagroda	A-3381/O
18	Pluski (021)	Chałupa	A-1088/O
19	Ruś	Kapliczka przydrożna	A-3381/o
20	Ruś (028)	Chałupa bliźniacza	A-1088/O
21	Ruś	Młyn wodny	A-3382/O
22	Ruś (029)	Chałupa	A-4081
23	Ruś (030)	Chałupa	A-4082
24	Ruś (062)	Chałupa	A-4142/O
25	Ruś (027)	Chałupa bliźniacza	A-1213/O

26	Stawiguda	Kapliczka przydrożna	A-3390/O
27	Stawiguda	Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła Starszego	A-3388/O
28	Stawiguda (163)	Chałupa	A-4171/O
29	Stawiguda	Kaplica	A-3392/O
30	Tomaszkowo (033)	Kapliczka przydrożna	A-3392/O
31	Tomaszkowo (026)	Kapliczka przydrożna	A-3392/O
32	Tomaszkowo (004)	Kapliczka przydrożna	A-3393/O
33	Tomaszkowo (027)	Chałupa	A-3396/O
34	Tomaszkowo	Chałupa	A-4083/O

Do zabytków architektonicznych należy osada wczesnożelazna w Pluskach, zaś zabytkiem nieruchomym jest Cmentarz Rzymsko-Katolicki

2.3. Warunki demograficzne

Gminę Stawiguda w dniu 30 06 2015 roku zamieszkiwało 7 943 osoby.

Tabela nr 1 przedstawia liczbę stałych mieszkańców poszczególnych miejscowości w gminie Stawiguda na przestrzeni lat 2010-2015

Tabela nr 2 Liczba mieszkańców miejscowości w Gminie Stawiguda w latach 2010-2015

Miejscowość:	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bartąg	863	953	1106	1186	1315	1375
Bartążek	299	318	325	325	324	321
Dorotowo	358	391	419	441	445	457
Gąglawki	256	259	264	261	259	257
Gryżliny	557	561	552	549	550	548
Jaroty	566	715	833	1012	1058	1104
Kręsk	26	26	26	24	24	23
Majdy	115	125	131	137	144	140
Miodówko	138	143	139	138	140	144
Pluski	325	330	353	342	337	334
Rybaki	49	49	46	45	45	44
Ruś	423	440	456	449	456	454
Stawiguda	1688	1719	1763	1824	1832	1829
Tomaszkowo	545	584	622	639	638	647
Wymój	183	185	198	204	211	213
Zezuj	18	18	19	18	18	17
Zielonowo	25	25	26	26	26	26
Binduga	1	1	1	1	1	1
Zazdrość	11	9	9	9	9	9
RAZEM:	6445	6848	7242	7696	7832	7943

Źródło: dane Urząd Gminy Stawiguda

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, że liczba ludności gminy Stawiguda zwiększa się z każdym rokiem. W latach 2010 – 2015 liczba mieszkańców Gminy Stawiguda wzrosła o 23%. Jest to spowodowane migracją mieszkańców Olsztyna do gmin ościennych oraz budową osiedli bloków mieszkalnych przy granicy z miastem. Największy wzrost mieszkańców odnotowuje miejscowość Jaroty – jest to wzrost w latach 2010-2015 o 95%. Proces ten tworzy wiele wyzwań, na które władze gminy muszą znaleźć rozwiązania. W 2014 roku w Gminie Stawiguda gęstość zaludnienia wyniosła 34 osoby na każdy kilometr kwadratowy i był to wskaźnik rosnący nieprzerwalnie w latach 2010 – 2014.

Tabela nr 3 Wskaźnik gęstości zaludnienia w Gminie Stawiguda w latach 2010 -2014.

Lata	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
2010	29
2011	30
2012	32
2013	33
2014	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie danych zawartych w powyższych tabelach można zauważyć, iż zarówno liczba mieszkańców gminy, jak i gęstość zaludnienia rokrocznie rośnie.

Tabela nr 4 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Stawiguda w latach 2010 – 2014.

Lata	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Liczba osób	(%)	Liczba osób	(%)	Liczba osób	(%)
2010	1054	17	4650	73	657	10
2011	1178	17	4884	73	713	10
2012	1253	17,5	5087	72	765	10,5
2013	1321	18	5230	71	847	11
2014	1378	18	5378	70	900	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela nr 4 pokazuje wyraźny trend w postaci spadku w % osób w wieku produkcyjnym wraz ze znacznym wzrostem % osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Powodem takiej tendencji może być przeprowadzanie się do gminy osób młodych z dziećmi oraz emerytów. Tezę tą potwierdza poniższa tabela przedstawiająca liczbę urodzeń w latach 2011-2014 r.

Tabela nr 5 Liczba urodzeń

Rok	Liczba urodzeń
2007	88
2008	103
2009	94
2010	114
2011	111
2014	111

Źródło gus

Tabela nr 6 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stawiguda w dniu 31 12 2014 roku.

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców
0-9	1028
10-19	725
20-29	1067
30-39	1612
40-49	1066
50-59	1029
60-69	738
70+	792

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, iż najliczniejszą grupę mieszkańców Gminy Stawiguda stanowią osoby w wieku 30-39 lat, co jest faktem korzystnym z demograficznego punktu widzenia. Podobnie jak w porównaniu liczba osób w wieku ponad 70 lat (792 osób) oraz liczba osób w wieku 0-9 lat (1028 osób). Wskazuje to, że społeczeństwo gminy jest społeczeństwem stosunkowo młodym, skutkuje jednak potrzebą dużego nacisku na sprawy rodzinne i edukację.

Tabela nr 7 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stawiguda w latach 2011 – 2014.

Przedział wiekowy	Lata	Liczba mieszkańców	% ogółu	Trend
0-19	2011	1559	22	
	2012	1636	22	
	2013	1689	22	
	2014	1753	22	
20-39	2011	2410	34	
	2012	2534	34	
	2013	2630	34	
	2014	2674	33	
40-59	2011	1906	27	
	2012	1966	26	
	2013	2014	26	
	2014	2095	26	
60+	2011	1275	18	
	2012	1350	18	
	2013	1460	19	
	2014	1530	19	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, iż w latach 2011-2014 w Stawiguda zaszły zmiany demograficzne. Odsetek liczby osób starszych - w wieku powyżej 60 roku życia wzrosła z poziomu 17,8 % w roku 2011 do poziomu 19 % w roku 2014. Utrzymywanie się takiego trendu może spowodować bardzo niekorzystne konsekwencje dla gospodarki w Stawiguda, która w dłuższej perspektywie czasowej może zacząć cierpieć na brak osób zarówno w wieku przedprodukcyjnym, jak i produkcyjnym. Rosnąć będzie liczba osób starszych, które wymagać będą opieki oraz specjalistycznych usług ze strony młodszych mieszkańców Gminy jak również podjęcia konkretnych działań ze strony władz Gminy oraz jednostek podległych.

Tabela nr 8 Liczba urodzeń i zgonów w Gminie Stawiguda w latach 2011 – 2014.

Lata	Gmina Stawiguda
Urodzenia	
2011	106
2012	102
2013	98
2014	111
Zgony	
2011	43
2012	38
2013	37
2014	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik obciążenia demograficznego ma za zadanie ukazanie stosunku liczby ludności w wieku przed i poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. W tabeli nr 9 wskazano wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Stawiguda w latach 2011 – 2014

Tabela nr 9 Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Stawiguda w latach 2011 – 2014

Lata	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
2011	45	51,3	15,3
2012	46,1	51,8	15,7
2013	47,8	54,9	16,9
2014	48,6	56,1	17,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują niekorzystne z punktu demograficznego procesy następujące w Gminie Stawiguda. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w latach 2011 – 2014 systematycznie rośnie, co jest pozytywną oznaką, jednak wzrasta również liczba osób w wieku poprodukcyjnym, przypadających na osoby w wieku produkcyjnym, co jest negatywnym sygnałem procesu starzenia się społeczeństwa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy warunków demograficznych Gminy Stawiguda można wysnuć następujące wnioski: na teren gminy następuje migracja byłych mieszkańców Olsztyna, liczba mieszkańców zdecydowanie zwiększa się, co nie jest jednak spowodowane liczbą urodzeń, społeczeństwo starzeje się.

Niezbędna jest w kolejnych latach polityka społeczna, skierowana na aktywne wspieranie osób młodych atrakcyjną ofertą w zakresie warunków życia, w tym ofertą edukacyjną, oraz prorodzinnej polityki prorodzinnej, uwzględniającej potrzeby i korzyści osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Istotne są również działania mające na celu integrację nowych mieszkańców z dotychczasowymi, pozwalające na identyfikację z gminą i przenoszące ośrodek życia z Olsztyna na Gminę Stawiguda.

2.4. Gospodarka

Liczba wpisów w CEIDG wg głównego miejsca wykonywania działalności na terenie gminy Stawiguda wynosi 721 (stan na 01.12.2015). W tym 587 firm jest aktywnych, zawieszonych – 89, a 45 prowadzonych jest wyłącznie w formie spółki cywilnej. W rejestrze wg miejsca zamieszkania przedsiębiorcy na terenie gminy funkcjonuje 890 firm, z tego 736 jest aktywnych, 55 działa wyłącznie w formie spółki cywilnej, a 99 jest zawieszonych.

Na przestrzeni ostatnich lat widać stały wzrost liczby nowych wpisów do CEEID. W 2013 roku dokonano 61 wpisów, w 2014 r. – 73, a w 2015 r. – 82 wpisy. Przedsiębiorcy stanowią 11% ogólnej liczby mieszkańców.

Główne branże, w których funkcjonują przedsiębiorstwa w gminie to:

- handlowo-usługowa
- transportowa
- budowlana
- restauracyjno-hotelowa.

Główni pracodawcy w Gminie Stawiguda (z wyłączeniem usług hotelarskich)

Nazwa firmy	Adres	Branża
Mazurskie Miody	11-034 Tomaszkowo	Producent miódów pitnych
Inter-Parts sp. z o. o. SKA	Ul. Jarzębinowa 4, 11-034 Stawiguda	Hurtownia części samochodowych
KARO	Ul. Olsztyńska 31, 11-034 Stawiguda	Producent okien drewnianych
CEDAT sp. z o. o.	Ul. Przemysłowa, 11-034 Stawiguda	Producent wyrobów chemii budowlanej
Kons-Dach Firma Eugeniusz Tylicki	Ul. Ogrodowa, 11-034 Stawiguda	Producent dachów i rynien
PPHW Meble Stylowe Paweł Kotwicki	Ul. Warmińska 39, 11-034 Stawiguda	Producent mebli stylowych
Drukarnia SITO	Ul. Dębowa 22, 11-034 Stawiguda	Drukarnia
POLPROGRES	Ul. Warszawska 25a, 11-034 Stawiguda	Drukarnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Stawiguda

Warmia park
Barwa system
PANARTIC
DOREX

2.5. Rynek pracy

W dniu 31 października 2015 roku w Gminie Stawiguda w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowane były 278 osoby, w tym 152 kobiety i 126 mężczyzn.

Tabela nr 10 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Stawiguda w latach 2012 – 2015.

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2011	295	147	148
2012	370	180	190
2013	377	191	186
2014	307	156	151
31 10 2015	278	152	126

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych ukazanych w tabeli nr 10 można zauważyć, iż liczba osób bezrobotnych po wzroście w latach 2011-2013 w latach 2013-2015 spadła.

Tabela nr 11 Procentowy wskaźnik liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Stawiguda, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011 - 2014.

Lata	Ogółem (%)	Kobiety (%)	Mężczyźni (%)
2011	6,3	6,6	6,1

2012	7,6	8,1	7,2
2013	7,5	7,7	7,3
2014	6,0	6,1	5,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można stwierdzić, iż procentowy wskaźnik liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym po wzroście w latach 2012-2013 uległ zmniejszeniu. Większy odsetek procentowego wskaźnika liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Stawiguda w liczbie ludności w wieku produkcyjnym stanowią kobiety.

2.6. Rolnictwo

Gmina Stawiguda nie zalicza się do gmin rolniczych. Rolnictwo charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych.

Liczba gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne:

- gospodarstwa do 5 ha – 285
- gospodarstwa do 50 ha – 95
- gospodarstwa powyżej 50 ha – 1
- gospodarstwa powyżej 100 ha – 5

Liczba gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne:

- gospodarstwa do 5 ha – 22
- gospodarstwa do 50 ha – 20
- gospodarstwa powyżej 50 ha – 1
- gospodarstwa powyżej 100 ha – 4

Bliskość aglomeracji olsztyńskiej powoduje znaczny rozwój budownictwa, zajmowanie terenów rolniczych pod budownictwo mieszkaniowe. Ma negatywny wpływ na rozwój rolnictwa. Perspektywą rolnictwa jest prowadzenie upraw ekologicznych i specjalistycznych.

2.7. Walory przyrodnicze

Gmina Stawiguda zaliczana jest do najciekawszych obszarów Warmii i Mazur. Położona jest w granicach mezoregionu Pojezierze Olsztyńskie. Dominuje tu młody krajobraz polodowcowy z licznymi wzgórzami morenowymi, jeziorami i rozległymi lasami. Są to elementy, które decydują o wysokich walorach turystycznych.

Gmina Stawiguda należy do grupy najbardziej lesistych gmin województwa warmińsko – mazurskiego. Lasy stanowią 56% powierzchni. Są to w większości kompleksy leśne wchodzące w skład Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, drugiego pod względem wielkości obszaru leśnego Warmii i Mazur.

14,24% powierzchni gminy stanowią wody powierzchniowe. Występują tu trzy duże jeziora: j. Łańskie – największe jezioro Pojezierza Olsztyńskiego (1070 ha powierzchni i 53 m głębokości), j. Pluszne (867,5 ha i 52 m głębokości) i j. Wulpińskie (683,5 ha i 54,6 m głębokości). Przez j.

Łańskie i wschodnią część gminy przepływa rzeka Łyna, mająca na odcinku pomiędzy j. Łańskim a miejscowością Ruś charakter rzeki podgórskiej o bystrym nurcie. Rzeka tworzy tu malownicze przełomy. W zachodniej części gminy, koło Gryźlin swój początek bierze druga pod względem długości rzeka Pasłęka.

Na terenie gminy występuje wiele rzadkich gatunków zwierząt m.in. żółw błotny i bocian czarny. Spośród roślin warto zwrócić uwagę na takie rośliny jak: zimoziół północny, pełnik europejski, czosnek niedźwiedzi, wawrzynek wilczelyko, storczyk – gnieźnik leśny, widłak, cis, pióropusznik strusi, zawilec, sasanka,. Wielką osobliwością jest bogate stanowisko znajdujące się niedaleko Plusek innego, rzadkiego storczyka – tajemny jednostronnej.

W stawigudzkich lasach żyje wiele gatunków zwierząt. Występują tu zarówno popularne gatunki zwierząt, tj. sarny, jelenie, dziki, lisy, borsuki, jak i rzadziej spotykane. W lasach położonych po wschodniej stronie j. Łańskiego obserwowane są regularnie wilki. W pobliżu j. Jelguń wykryto stanowisko bardzo rzadkiego w regionie gryzonia – popielicy. Z jeziorami i ciekami związane jest występowanie wydry, bobra, norki amerykańskiej. Z ptaków można zaobserwować m.in.: bociana czarnego, kaczkę gągoła, tracza nurogęsiego, czaplę siwą, kormorana, cyraneczki, świstuny, królewskie łabędzie, orły bieliki, rybołowy, kanie rude, kanie czarne, orlika krzykliwego. Z terenami podmokłymi, w tym ze śródleśnymi torfowiskami, wiąże się występowanie żurawi, a z korytem Łyny zimorodka. W lasach grądowych porastających obrzeża j. Ustrych oraz strome brzegi Łyny występuje muchołówka białoszyja. Spośród płazów na uwagę zasługują: traszka grzebieniasta, ropucha paskówka, kumak nizinny i rzekotka drzewna. Gady reprezentowane są przez jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworódkę, padalca oraz żmiję zygzakowatą. Wśród ryb, oprócz gatunków pospolitych, spotykane są także sielawa, sieja i stynka. W j. Kielarskim występuje różanka – najmniejszy przedstawiciel naszych karpioyatych.

Bogactwo przyrodnicze sprawia, że duże obszary gminy włączone są w rozbudowany system ochrony zasobów przyrody.

2.7.1. Rezerваты przyrody:

Rezerwat przyrody „Las Warmiński” o powierzchni 1798,18 ha utworzony zarządzeniem MUPD z dn. 12.10.1982 r. (Mon. Pol. Nr 25 z 1982 r.) w celu zachowania obszarów leśnych o dużym stopniu naturalności oraz przełomowego odcinka rzeki Łyny, a także leżących tu jezior: Ustrych, Galik, Jelguń i Oczko. Na terenie rezerwatu, obok innych zakazów, obowiązuje zakaz wznoszenia budowli oraz zakładania i budowy urządzeń komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych.

Rezerwat „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”. W obrębie gminy w skład rezerwatu wchodzi: rzeka Pasłęka oraz pasy gruntów wzdłuż niej położone, o szerokości 100 m na gruntach państwowych i 10 m na gruntach prywatnych. Rezerwat utworzony został zarządzeniem MLiPD z dn. 5.01.1970 r. (Mon. Pol. Nr 2 z 1970 r.). Ustanowiony został w celu ochrony bobrów. Na terenie rezerwatu między innymi obowiązuje zakaz przebywania osób do tego nie upoważnionych przez konserwatora przyrody (z wyjątkiem gruntów prywatnych) oraz zakaz wznoszenia budowli i urządzeń komunikacyjnych i innych technicznych.

2.7.2. Użytki ekologiczne

Na obszarze gminy znajdują się dwa użytki ekologiczne „Wyspa na jez. Pluszne” oraz „Pełnik w Rusi”. Na terenie wymienionych użytków ekologicznych obowiązują między innymi zakazy pozyskiwania torfu, niszczenia drzew i roślinności, odwadniania terenu, wznoszenia obiektów budowlanych.

2.7.3. Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy znajdują się części następujących obszarów chronionego krajobrazu:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny, obejmujący rzekę poniżej Bartąga; rozporządzenie nr 160 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Środkowej Łyny
2. Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, obejmujący południową i środkowo-wschodnią część terenu gminy; uchwała nr XV/284/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, uchwała nr XXXVII/755/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej
3. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki, obejmujący większość terenów w zachodniej części obszaru gminy; uchwała nr VIII/208/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki,

Na obszarach chronionego krajobrazu wprowadzone zostały między innymi następujące zakazy:

- zakaz lokalizowania nowych obiektów zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko z wyjątkiem inwestycji realizowanych cele publiczne,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym
- zakaz organizowania rajdów samochodowych i motorowych.

2.7.4. Obszary Natura 2000

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 ze zm.) na obszarze gminy Stawiguda obszarami chronionymi programem natura 2000 są:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Pasłęki (20 669,89 ha) – PLB280002
- Specjalny obszar ochrony Rzeka Pasłęka (8 418,46 ha) – PLH280006

- Obszar specjalnej ochrony Puszcza Napiwodzko-Ramucka (116 604,69 ha) – PLB280007
- Specjalny obszar ochrony Ostoja Napiwodzko-Ramucka (32 612,78 ha) – PLH280052

2.7.5. Pomniki przyrody

W obrębie gminy znajduje się 12 obiektów uznanych przez Wojewodę za pomniki przyrody. Obiektami pomnikowymi są pojedyncze drzewa i ich grupy:

Tabela nr 12 Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Stawiguda

Nr	Obiekt	Obwód (cm)	Wysokość (m)	Lokalizacja
1	2	3	4	5
72	Cis	63	3,5	Leś. Muchorowo Oddz. 135 /1971/
76	„Dąb Napoleona”	470	23	Leś. Pluski Oddz. 181 /1971/
77	Dąb	565	27	Leś. Pluski Oddz. 160g /1971/
80	Dąb	320	22	Leś. Grada Oddz. 139 /1971/
427	Lipa	630	24	Przy drodze na S skraju Wsi Bartążek
523	Dąb	420	26	Nad zatoką J. Łańskiego, 300 m NW od Starego Ramuka
613	Lipa o 3 pniach	212;210;290	25	Dorotowo, Przy drodze z Dorotowa do Olsztyńka za Jeziorem Kepijko
	Lipa o 2 pniach	212;190;	26	
	Lipa	330	22	
	Dąb	235	24	
834	Grupa 40 dębów, w tym 3 pomnikowe	350;370; 375	20-25	L-ctwo Stary Dwór Oddz. 354 d, f „na półwyspie” przy leśniczówce
839	Modrzew	230	18	S kraniec wsi Ruś, Posesja Z.i J. Smólskich, po E str. Drogi
840	Dąb	390	22	Ruś, prawy brzeg Łyny
1156	Dąb	350	21	Kręsk, działka rekreacyjna nr ewid. 8/19
1215	Lipa „Altana lipowa lewa” 9 szt.	200, 196, 140, 285, 283,290, 220, 220, 145	15-20	Kielary, park podworski położony pomiędzy wsiami Ruś oraz Bartążek, ok. 8 km od Olsztyńka, nad N-W brzegiem jez. Kielarskiego
	„Altana lipowa prawa” 7 szt.	220, 205, 95, 290, 260, 195, 170	15-20	
	5 szt. pojedynczych lip	360, 420, 350, 375, 300	20-22	
	Grab	225 325	20, 22, 25	

Dąb czerwony	230	22	
Modrzew	250	26	
Jodła	190	20	
Daglezja		25	
Żywotnik		15	

2.7.6. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie gminy istnieje zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina Marózki. Wyznaczony został w celu ochrony cennych fragmentów krajobrazu naturalnego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych i estetycznych.

2.8. Infrastruktura

Stan infrastruktury w miejscowościach na terenie gminy jest bardzo zróżnicowany. Poniżej w pkt. od 2.8.1 do 2.14 przedstawiono jej obecny stan.

2.8.1. Sieć wodociągowa

Ogólna długość sieci wodociągowej wynosi 115,8 km, w 2004 roku sieć liczyła 61 km. Liczba przyłączy zwiększyła się w stosunku do roku 2004 z 1189 do 2196 sztuk. Ilość stacji uzdatniającej wodę - 8 (Stawiguda, Ruś, Pluski, Tomaszkowo, Gryźliny, Bartązek i Bartąg, gąglawki).

Wodociągi posiadają miejscowości:

- Bartąg,
- Bartązek,
- Dorotowo,
- Gryźliny,
- Miodówko,
- Pluski,
- Ruś,
- Stawiguda,
- Tomaszkowo.
- Wymój
- Gąglawki

Wodociągów pozbawiona jest miejscowość Binduga, Zazdrość, Zezuj.

Gospodarstwa z zabudowie kolonijknej, które ze względów ekonomicznych i technologicznych, jest nieuzasadnione, mają możliwość korzystania ze studni i przydomowych oczyszczalni ścieków.

2.8.2. Kanalizacja

Na terenie gminy znajduje się 36 przepompowni, zaś ogólna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 97 km. Na terenie gminy znajduje się oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna typu Ela o przepustowości 1200m³/dobę.

Brak kanalizacji w Zezuju.

Gospodarstwa z zabudowie kolonikjnej, które ze względów ekonomicznych i technologicznych, jest nieuzasadnione, maja mozliwosc korzystania ze studni i oczyszczalni ściekow przydomowych.

2.8.3. Drogi

Układ drogowy w gminie tworzą drogi: krajowa, wojewódzka, powiatowe i gminne.

Droga krajowa i wojewódzka przeznaczona jest dla wszystkich użytkowników, stanowi połączenie z siecią innych dróg oraz ma znaczenie obronne. Drogi powiatowe są przeznaczone dla wszystkich użytkowników, stanowią połączenie siedzib gmin między sobą, przeznaczone są również dla wszystkich użytkowników, o znaczeniu lokalnym i służące miejscowym potrzebom.

Szkielet układu drogowego gminy stanowią drogi:

- Długość dróg gminnych ogółem: 130,61 km, w tym o nawierzchni:
  - bitumiczne: 28 km
  - żwirowe: 30,7 km
  - naturalne: 34,74 km
  - gruntowe wzmocnione żwirem, żuzłem, itp.: 22,65 km
  - kostka: 11,55 km
  - brukowa: 0,31 km
  - tłuczniowa: 1,27 km.
- Drogi wojewódzkie: 12 km
- Drogi powiatowe: 61,67 km, w tym o nawierzchni bitumicznej – 43,69 km oraz gruntowych 16,615 km
- Drogi krajowe: 17 km

Suma powierzchni chodników i ścieżek rowerowych to 10683,4 m kw., na terenie gminy na oświetlenie składa się 383 szt. lamp.

Przygotowana jest koncepcja rewitalizacji linii kolejowej Działdowo-Olsztyn.

W momencie przygotowywania dokumentu strategii trwają dwie duże inwestycje drogowe – budowa drogi krajowej nr 51 oraz obwodnicy Olsztyna. Planowana jest budowa drogi wojewódzkiej nr

2.8.4. Gazownictwo

Gazociągi istnieją w następujących miejscowościach: Tomaszkowo, Dorotowo, Stawiguda , Gryźliny, część Jarot i Bartga.

2.8.5. Zaopatrzenie w ciepło

W gminie Stawiguda brak jest centralnej kotłowni zaopatrującej w ciepło. Istnieją lokalne kotłownie – zakładowe. W zabudowie jednorodzinnej kotłownie węglowe są stopniowo zamieniane na paliwa ekologiczne (olej, gaz).

Kotłownie węglowe na przestrzeni ostatnich kilku lat zostały zamienione na paliwo ekologiczne m.in. w instytucjach:

- Urzędzie Gminy w Stawigudzie,
- Urząd Pocztowy w Stawigudzie,
- Publicznym Gimnazjum w Stawigudzie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Stawigudzie
- Przedszkole w Bartągu
- Budynku OSP w Stawigudzie, Gryźlinach,
- Szkole Podstawowej w Rusi,
- innych zakładach prywatnych na terenie Gminy Stawiguda.

2.8.6. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy ma charakter uporządkowany i podlega pełnej kontroli w całym zakresie obiegu odpadów.

Właściciele nieruchomości posiadają urządzenia do gromadzenia odpadów. Gromadzone nieczystości są przekazywane firmom, zgodnie z wcześniej zawartymi umowami.

Odbiór odpadów prowadzony jest według opracowanego o harmonogram odbioru odpadów na terenie gminy oraz na indywidualne zlecenia zainteresowanych.

Od 2002 roku na terenie gminy Stawiguda prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów (papier, szkło, tworzywa sztuczne).

Odpady komunalne ciekłe odprowadzane są do gminnych oczyszczalni ścieków, a na terenach gdzie brak jest kanalizacji sanitarnej gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych.

Planuje się przystąpienie do przedsięwzięcia budowy spalarni odpadów dla miasta Olsztyna i gmin sąsiednich.

2.9. Oświata

W roku szkolnym 2014/2015 na terenie Gminy Stawiguda funkcjonowały następujące szkoły:

- Publiczne Gimnazjum w Stawigudzie

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Stawigudzie
- Szkoła Podstawowa w Rusi
- Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Gryżlinach
- Przedszkole w Bartągu

W latach 2011-2014 obserwowany był systematyczny wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Wpływ na to miał wzrost liczby dzieci zamieszkałych na terenie Gminy w wieku 3-5 lat oraz większe zainteresowanie rodziców posyłaniem swoich dzieci do przedszkoli, co potwierdza wzrastający odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W latach 2011-2013 liczba miejsc w przedszkolach była niższa niż liczba dzieci do nich uczęszczających.

Tabela nr 13 Wskaźniki dotyczące wychowania przedszkolnego w Stawiguda w latach 2010 – 2013.

Lata	Liczba miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych	Liczba dzieci w przedszkolach	Dzieci w wieku 3-5 lat na 1 miejsce w przedszkolu	% dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym
2011	205	199	1,18	65,3
2012	215	223	1,19	66,4
2013	240	243	1,22	64,8
2014	345	291	1,00	79,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przedszkola na terenie Gminy Stawiguda posiadają odpowiednią bazę i wyposażenie zapewniające prawidłowy rozwój najmłodszych dzieci. Aby sprostać rosnącym stale wymaganiom najmłodszych oraz ich rodziców należy na bieżąco uzupełniać i doposażać istniejącą bazę w zakresie wyposażenia i nowych pomieszczeń przedszkolnych.

Tabela nr 14 Wskaźniki dotyczące szkół podstawowych oraz gimnazjum w Gminie Stawiguda w latach 2011 – 2014

Lata	Oddziały w szkołach	Uczniowie	Uczniowie przypadający na 1 oddział
SZKOŁY PODSTAWOWE			
2011	23	394	17
2012	24	387	16
2013	26	391	15
2014	29	461	16
GIMNAZJUM			
2011	7	138	20
2012	7	141	20
2013	7	144	21
2014	7	126	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane z powyższej tabeli wskazują, że liczba uczniów oraz oddziałów w szkołach podstawowych rośnie. Tymczasem liczba uczniów w gimnazjum utrzymuje się na podobnym poziomie. Przy czym należy zauważyć, że do gimnazjum w Stawigudzie uczęszcza ok. 1/3 z uczniów uczęszczających wcześniej do szkół podstawowych. Reszta uczniów uczęszcza prawdopodobnie do gimnazjów w Olsztynie.

Dzieci zamieszkałe

2.10. Kultura

Gminny Ośrodek Kultury w Stawigudzie oferuje działania edukacyjne oraz kulturalne kierowane do mieszkańców Gminy, zarówno dla dzieci jak i dorosłych. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę. W strukturach gok funkcjonują 2 świetlice: tomaszkowo i ruś.na terenie gmin funkcjonują też świetlice wiejskie. Zajęcia odbywają się w GOK w Stawigudzie i w świetlicach wiejskich znajdujących się w miejscowościach: Bartąg, Ruś, Tomaszkowo, Dorotowo, Stawiguda, Pluski, Wymój, Gryźliny.

Gminny Ośrodek Kultury w Stawigudzie

ul. Leśna 2

11-034 Stawiguda

tel. (89) 541 03 23

e-mail: gok@stawiguda.pl

- Zajęcia plastyczne
- Koło malarskie dla dorosłych
- Zajęcia taneczne
- Zajęcia muzyczne (Nauka gry na instrumentach (gitara, keyboard, akordeon) - zajęcia indywidualne, "Studio Piosenki"
- Próby kapeli ludowej "KOSEJDER"

Świetlica w Dorotowie

Dorotowo 34

11-034 Stawiguda

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia świetlicowe (do dyspozycji: komputery + internet, TV, piłkarzyki, tenis stołowy, gry planszowe)

Świetlica w Bartągu „POD BRZOZĄ”

ul. Nad Łyna 23

10-683 Olsztyn

tel. (89) 541 03 23

- Zajęcia plastyczne

- Zajęcia taneczne
- Teatr Dziecięcy "KAPAGAMA"
- Teatr Prawie Dorosły
- Zajęcia muzyczne (Nauka gry na instrumentach (gitara, keyboard, akordeon) - zajęcia indywidualne)
- Zajęcia komputerowe

Świetlica "Nad Łyną" w Rusi

Ruś 6

10-687 Olsztyn

tel. (89) 51181 41

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia muzyczne
- Zajęcia teatralne i recytatorskie
- Kursy komputerowe dla dorosłych
- Klub kinomana (projekcje filmowe)
- Latino solo
- Zajęcia świetlicowe (internet, tenis stołowy, BILARD 8 STOŁOWY, siłownia, gry)

Świetlica w Gryźlinach

ul. Spacerowa 8

11-034 Stawiguda

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia świetlicowe (do dyspozycji 3 stanowiska komputerowe, gry planszowe, sala telewizyjna)
- Zajęcia muzyczne (Nauka gry na instrumentach (gitara, keyboard, akordeon)
- zajęcia indywidualne, "Studio Piosenki"

Świetlica "Dom Warmiński" w Tomaszkanie

ul. Żurawia 3

11-034 Stawiguda

tel. (89) 513 51 35

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia świetlicowe
- Zajęcia taneczne
- Próby chóru „KONSONANS”

Świetlica w Pluskach

ul. Jeziorna 69

11-034 Stawiguda

Zajęcia świetlicowe (Do dyspozycji: komputery + internet, TV, tenis stołowy, bilard).

Świetlica w Wymóju

Wymój 7

11-034 Stawiguda

- Zajęcia plastyczne
- Zajęcia świetlicowe (Do dyspozycji: komputery + internet, bilard, tenis stołowy, piłkarzyki, gry planszowe).

W pozostałych miejscowościach świetlice nie funkcjonują.

2.11. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe

Aktywność społeczna mieszkańców wpływa na procesy rozwojowe Gminy. Popularnym wyznacznikiem poziomu aktywności społeczności lokalnej jest angażowanie się mieszkańców w działalność organizacji pozarządowych.

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Stawiguda są partnerem w realizacji zadań publicznych, szczególnie w kontekście działań sportowych i kulturalnych. Bardzo ważnym zadaniem władz gminnych jest odpowiednie wspieranie i kształtowanie współpracy z tzw. podmiotami sektora trzeciego. W tym celu Urząd Gminy co roku uchwalil Program współpracy Gminy Stawiguda z podmiotami prowadzącymi działalność w sferze pożytku publicznego.

W Gminie Stawiguda funkcjonują następujące organizacje pozarządowe (stan na 2.04.2015):

- Teatr Prawie Dorosły
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Dorotowa
- Stowarzyszenie "Zrzeszenie Majdy-Kręsk"
- Stowarzyszenie "Stawiguda - Moja Gmina"
- Społeczno-Kulturalne Stowarzyszenie Miłośników Plusk, Południowej Warmii i Galindii Zachodniej
- Stowarzyszenie Miłośników Rusi nad Łyną
- Stowarzyszenie Przyjaciół Stawigudy
- Towarzystwo Rozwoju Gminy Stawiguda "Wspólny Dom"
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych "Tomaszkowo".

2.12. Sport

Na terenie gminy Stawiguda funkcjonują 5 kluby sportowe:

- GKS Stawiguda
- Fortuna Gąglawki
- Strażak Gryźliny
- Bartązek
- Inicjatywny Klub Sportowy Olimp

Bazę sportową i rekreacyjną gminy stanowią:

- Boisko w Stawigudzie
- Orlik w Stawigudzie
- Boisko w Gąglawkach, Gryxlinach, Bartągu
- Sala sportowa w Stawigudzie (przy Gimnazjum)
- Sala sportowa w Rusi (przy Szkole Podstawowej)
- Sala sportowa w Stawigudzie (przy Szkole Podstawowej)
- Kort tenisowy
- siłownie plenerowe
- Ścieżka zdrowia w Pluskach
- place zabaw w miejscowościach
- boiska do piłki plażowej
-

2.13. Pomoc społeczna

Każdy mieszkaniec Gminy, który znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, nie mogąc sprostać jej samodzielnie, może szukać pomocy w instytucjach państwowych i samorządowych, ustawowo zobowiązanych do udzielania takiej pomocy. Podstawową i najważniejszą jednostką pomocy społecznej działającą w imieniu samorządu lokalnego na terenie Gminy Stawiguda jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie.

Realizuje on w imieniu samorządu zadania własne i zlecone gminy z zakresu pomocy społecznej na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy.

Tabela nr 15 Informacje na temat rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawigudzie w latach 2012- 2014.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie			
Liczba osób	294	269	254
W tym osoby długotrwale korzystające	206	200	56
Wiek produkcyjny	184	129	141
Wiek poprodukcyjny	40	20	24
Liczba rodzin	193	174	173
W tym kobiety	149	112	117
W tym mężczyźni	161	38	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawiguda

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można wywnioskować, iż liczba osób, którym GOPS w Stawiguda udzielił pomocy i wsparcia w latach 2012 – 2014 spadła. Zdecydowanie zmniejszyła się liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda.

Tabela nr 16 Liczba osób i rodzin z Gminy Stawiguda, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał w latach 2012 – 2014 świadczenia ze względu na ich rodzaj.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne			
Liczba osób ogółem	180	151	166
Liczba rodzin	170	148	154
Liczba osób w rodzinach	418	365	370
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne			
Liczba osób ogółem	131	124	93
Liczba rodzin	75	69	61
Liczba osób w rodzinach	257	250	197
Osoby i rodziny z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy			
Liczba osób ogółem	170	174	166
Liczba rodzin	170	174	154
Liczba osób w rodzinach	418	456	370

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawigudzie

Liczba osób a także liczba rodzin które korzystały ze świadczeń zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych w latach 2012 – 2014 spadła. Spadła także liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy.

POWODY UDZIELENIA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW WSPARCIA

W latach 2012 – 2014 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda udzielił świadczeń pieniężnych w następujących obszarach:

- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Niepełnosprawność
- Długotrwała lub ciężka choroba
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- Alkoholizm
- Potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietność)
- Bezdomność
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- Zdarzenia losowe
- Przemoc w rodzinie

Świadczenia pieniężne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda przyznawane były z wielu powodów. Należy zaznaczyć, że niejednokrotnie problemy w rodzinach nawarstwiają się i występuje kilka z problemów wskazanych powyżej. Charakterystyka problemów gminnych analizowana poprzez analizę powodów udzielenia pomocy nie w pełni oddaje problemy występujące w gminie. W latach 2012-2014 GOPS w Stawigudzie nie realizował świadczeń pieniężnych z tytułu:

- klęski żywiołowe i ekologiczne,
- narkomanii,
- sieroctwa,
- ochrony ofiar handlu ludźmi,

- specjalistyczne usługi opiekuńcze, dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W latach 2012-2014 liczba świadczeń udzielonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiguda pozostaje na podobnym poziomie, jednocześnie jednak zwiększa się kwota świadczeń. Jest to z pewnością negatywne zjawisko, któremu należy przeciwdziałać poprzez aktywne włączanie społeczne i zawodowe klientów GOSP.

Bazując na danych ilościowych przedstawionych w powyższych tabelach, można wysunąć wniosek, iż z powodu zwiększającej się liczby mieszkańców Gminy Stawiguda, napływu ludzi młodych, a także powolnego, lecz już zauważalnego i systematycznego starzenia się społeczeństwa w gminie, potrzebne są zdecydowane i systemowe działania skierowane na integrację lokalnej społeczności, projekty wspierające dzieci i młodzież w ich rozwoju, wsparcie osób niepełnosprawnych, osób starszych i długotrwale chorych, a także osób borykających się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy też z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa.

Potrzebny jest stały rozwój profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego i aktywnego trybu życia. Służyć temu mogą różnego rodzaju działania w postaci kampanii informacyjnych, akcji społecznych, imprez na świeżym powietrzu, czy festynów. Potrzebny jest rozwój profilaktyki zdrowotnej w postaci między innymi bezpłatnych badań skierowanych do osób w różnym wieku. Ma to na celu ograniczenie w przyszłości wielu schorzeń w stale starzejącym się społeczeństwie Stawigudy.

Tabela nr 17 Zestawienie wybranych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w poszczególnych kategoriach, przyznanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie w latach 2012 – 2014.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne – zasiłek stały			
Liczba osób ogółem	22	17	28
Liczba świadczeń	200	160	245
Kwota świadczeń w złotych	81 713	74 299	106 567
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – zasiłek okresowy			
Liczba osób ogółem	78	73	73
Liczba świadczeń	369	365	302
Kwota świadczeń w złotych	80 031	92 850	82 704
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie pieniężne – zasiłek celowy			
Liczba osób ogółem	139	115	136
Kwota świadczeń w złotych	113 131 (w tym na zakup posiłku)	106 850	110 555
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – posiłek			
Liczba osób ogółem	110	112	78
Liczba świadczeń	16 392	15 293	11 332
Kwota świadczeń w złotych	46 928	43 631	32 470
W tym: posiłek dla dzieci			
Liczba osób ogółem	106	112	76
Liczba świadczeń	15 936	15 293	11 332
Kwota świadczeń w złotych	46 928	43 631	32 470

Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – schronienie			
Liczba osób ogółem	0	0	0
Liczba świadczeń	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	0	0	0
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężna – sprawienie pogrzebu			
Liczba osób ogółem	18	21	25
Liczba świadczeń	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	1	1	2
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – piecza zastępcza			
Liczba rodzin objętych wsparciem	18	21	25
Liczba rodzin wspierających	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	1	1	2
Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne – odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej			
Liczba osób ogółem	9	8	9
Liczba świadczeń	77	88	86
Kwota świadczeń w złotych	157 240	182 793	180 397

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Stawigudzie

Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia zarówno w formie pieniężnej jak i niepieniężnej w latach 2012-2014 utrzymywała się na w miarę wyrównanym poziomie bez wykazywania zdecydowanych tendencji. Wyjątkiem jest liczba rodzin objętych wsparciem pieczy zastępczej – gdzie zauważono znaczny wzrost liczby rodzin – ze wskaźnika na poziomie 18 rodzin w 2012 roku do 25 rodzin w roku 2014 r. Zwiększono liczbę asystentów rodziny z 1 do 2. Widać wzrost wydatków w ramach zasiłków, a spadek w posiłkach dla dzieci.

2.14. Zdrowie

W gminie Stawiguda funkcjonują dwa Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- „EL-MEDICA” NZOZ w Stawigudzie – korzysta z jego usług 2420 osób;
- SALUMED PPOZ w Bartągu – korzysta z jego usług 800 osób.
- Gabinet rehabilitacji w Stawigudzie

W wymienionych placówkach funkcjonują następujące gabinety:

- poradnie lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej;
- poradnie pielęgniarki środowiskowej;
- poradnie położnej środowiskowej;
- poradnie ginekologiczne;
- poradnie stomatologiczne;
- punkty szczepień.

Zakres świadczonych usług:

- leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej – medycyna rodzinna;
- leczenie w domu pacjenta;

- zdrowie matki i dziecka – medycyna rodzinna;
- opieka nad zdrowym dzieckiem;
- opieka nad chorym dzieckiem;
- zapobieganie chorobom niezakaźnym;
- oświata i promocja zdrowia;
- opieka nad osobami w starszym wieku;
- usługi pielęgnacyjne;
- szczepienia.

Liczba personelu w placówkach:

1. „EL-MEDICA” NZOZ w Stawigudzie:

- 1 lekarz ogólny
- 2 pielęgniarki
- 1 lekarz ginekolog
- 1 lekarz stomatolog

2. SALUMED PPOZ w Bartągu

- 1 lekarz ogólny
- 2 pielęgniarki
- 1 lekarz ginekolog
- 1 lekarz stomatolog

3. Gabinet rehabilitacji

W Gminie Stawiguda funkcjonują trzy punkty apteczne – 2 w Stawigudzie i 1 w Bartągu.

W działania prozdrowotne angażuje się Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej. Pozyskał środki i prowadzi „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2013-2018”. W jego ramach zaszczepione zostały 63 dziewczynki w wieku 12 lat. Przeprowadził również program „Nie Nowotworom u dzieci”, w ramach którego prowadzono badania USG dla dzieci w wieku od 9 miesiąca do 6 roku życia. Programem objęto 130 dzieci zamieszkałych w gminie.

II. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości (Analiza SWOT)

Analiza SWOT została przygotowana podczas warsztatów, w których uczestniczyli przedstawiciele władz lokalnych oraz instytucji podległych samorządowi.

MOCNE STRONY

- Atrakcyjne przyrodniczo i kulturowo tereny gminy
- Korzystne warunki przyrodnicze dla rozwijania turystyki, agroturystyki oraz tzw., „czystego” przemysłu
- Korzystne bliskie sąsiedztwo obiektów atrakcyjnych turystycznie (Olsztynek, Gietrzwałd, Olsztyn)
- Brak uciążliwego dla środowiska przemysłu
- Duży stopień rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- Istniejący potencjał produkcyjny do zagospodarowania (wolne tereny i obiekty)
- Położenie przy trasie krajowej Nr 51

SŁABE STRONY

- Bardzo mała aktywność i słaba integracja mieszkańców, w tym niski poziom utożsamiania się mieszkańców z gminą
- Mała ilość szlaków turystycznych i niewystarczająca infrastruktura turystyczna gminy
- Występowanie obszarów chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000 (w kontekście rozwoju infrastruktury oraz terenów inwestycyjnych)
- Zły stan techniczny części dróg
- Brak chodników i przejść dla pieszych oraz parkingów
- Niewzstarcyające oświetlenie uliczne
- Znaczne bezrobocie i wykluczenie społeczne części mieszkańców
- Potrzebująca inwestycji baza sportowa
- Ograniczony dostęp do linii brzegowej jezior
- Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna (baza noclegowa i gastronomiczna)
- Niewystarczająca promocja walorów gminy
- Słaba infrastruktura społeczno-kulturalna
- Niewystarczająca infrastruktura edukacyjna w północnej części gminy
- Zły stan zabytków i obiektów dziedzictwa kultury
- Słaby stopień skanalizowania i zwodociągowania północnej części gminy, w tym nowo powstających osiedli
- Słaba dostępność komunikacyjna części miejscowości w gminie i brak komunikacji publicznej między nimi
- Brak komunikacji publicznej łączącej północ gminy z Olsztynem
- Słaby dostęp do usług teleinformatycznych w tym Internetu
- **Niewzstarcyające wzdadność istniejącej oczyszczalni ścieków**
- Niewzstarcyające zasoby wód podziemnych

- Slabo rozwinieta siec gazowa

SZANSE

- Korzystne połozenie w niewielkiej odległości od Olsztyna
- Droga krajowa Nr 51 i bliskość drogi Nr 7
- Bliskie połozenie Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury
- Współpraca gmin aglomeracji olsztyńskiej
- Walory kulturowe i środowiskowe
- Rozwój turystyki
- Planowane działanie na terenie Gminy Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- Rozwój inwestycji poprawiających jakość życia ludności i zwiększających możliwości rozwoju gminy
- Możliwość rozwoju produkcji żywności ekologicznej
- Możliwości pozyskania środków pomocowych, w tym z UE
- Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości
- Zwiększona popularność rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno-spożywczego
- Poprawa polityki w zakresie ochrony środowiska

ZAGROŻENIA

- Zwiększenie dominującej roli Olsztyna i jego presja na sąsiednie gminy (kosztem gminy Stawiguda)
- Odpływ z gminy ludzi młodych
- Mała opłacalność produkcji rolnej
- Starzenie się społeczeństwa
- Brak stabilności uregulowań prawnych
- Spadek dochodów własnych gminy ograniczający możliwości inwestowania
- Ciągły wzrost zadań gminy bez odpowiedniego zabezpieczenia środków finansowych dla ich realizacji
- Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej
- Planowana obwodnica Olsztyna
- Niekontrolowany ruch turystyczny (letnicy)
- Bezrobocie i wykluczenie społeczne części mieszkańców
- Nierównomierny rozwój miejscowości na terenie gminy
- Brak meldunku i płacenia podatków przez nowych mieszkańców w gminie

III. Wizja rozwoju gminy

Na podstawie przeprowadzonych diagnozy, konsultacji i analizy SWOT wyznaczono wizję rozwoju Gminy Stawiguda, która przedstawia się następująco:

„Gmina Stawiguda miejscem wysokiej jakości życia i prowadzenia biznesu, wspierającym i w pełni wykorzystującym swoje położenie w obszarze aglomeracji olsztyńskiej”.

IV. Cele strategiczne i operacyjne

Na podstawie przeprowadzonych diagnozy, konsultacji i analizy SWOT, identyfikacji problemów i możliwości rozwojowych gminy wyznaczono cel główny, cele strategiczne, operacyjne strategii. Cele strategiczne mają równorzędne znaczenie i wzajemnie na siebie oddziałują. Przyszłe działania będą koncentrować się na wyznaczonych celach operacyjnych.

Celem głównym Strategii Gminy Stawiguda jest:

„Rozwój roli Gminy Stawiguda jako miejsca atrakcyjnego do mieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze aglomeracji olsztyńskiej”.

Niezbędne jest, aby Gmina Stawiguda była atrakcyjnym miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej podjęcie działań mających na celu zapewnienie obecnym, jak i nowym mieszkańcom dobrych warunków do życia. Przejawiają się one w łatwym dostępie do różnorodnych usług, szerokiej ofercie spędzania czasu wolnego oraz dbaniu o prowadzącą działalność gospodarczą na terenie gminy. Jednocześnie ważne jest uwzględnienie walorów przyrodniczych i kulturowych. Tworzenie przyjaznego klimatu do prowadzenia biznesu pozwoli na wzmocnienie lokalnej gospodarki, dającej miejsca pracy, co przejawia się zwiększeniem dostępu do różnego rodzaju usług. Warto mieć na uwadze, że Gmina Stawiguda konkuruje o status miejsca przyjaznego dla mieszkańców i przedsiębiorców z innymi gminami sąsiadującymi z Olsztynem.

Poniżej zaprezentowano tabelę zawierającą cel główny, cele strategiczne i operacyjne wyznaczające planowany rozwój gminy na najbliższe lata.

Cel główny	Gmina Stawiguda miejscem wysokiej jakości życia i prowadzenia biznesu, wspierającym i w pełni wykorzystującym rozwój aglomeracji olsztyńskiej		
Cele strategiczne	1. Rozwój infrastruktury w Gminie	2. Rozwój gospodarczy Gminy	3. Rozwój społeczno-edukacyjny Gminy
Cele operacyjne	1.1 Poprawa jakości dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą 1.2 Poprawa jakości infrastruktury turystycznej, sportowej 1.3 Poprawa infrastruktury	2.1 Rozwój systemu wspierającego rozwój przedsiębiorczości 2.2 Rozwój lokalnego przetwórstwa i produkcji żywności ekologicznej 2.3 Promocja turystyczna gminy 2.4 Rozwój ekonomii	3.1 Wzrost aktywności społecznej mieszkańców 3.2 Wysokiej jakości edukacja 3.3 Wspieranie polityki prorodzinnej 3.4 Wsparcie osób marginalizowanych 3.5 Wsparcie

	wodno-kanalizacyjnej, gazowniczej 1.4 Rozwój infrastruktury społecznej 1.5 Ochrona środowiska	społecznej	aktywizacji osob starszt=yh 3.6 współpraca z gminami w kraju i za granicą

Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury w Gminie

Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą

Jednym z podstawowych zagadnień determinujących rozwój gminy jest jej dostępność komunikacyjna i spójność wewnętrzna. Z diagnozy wynika, że wiele miejscowości pozbawionych jest transportu publicznego zapewniającego zarówno dojazd do Stawigudy, jaki i Olsztyna. Stan dróg w wielu miejscach jest zły. Brakuje również infrastruktury towarzyszącej typu oświetlenie, chodniki, ścieżki rowerowe.

Działania:

- remont i przebudowa istniejących dróg;
- budowa oświetlenie ulicznego
- budowa ścieżek rowerowych
- remont i budowa chodników
- remont i budowa przystanków i wiat autobusowych

Wskaźniki:

- liczba km wyremontowanych i przebudowanych dróg
- liczba szt. nowych i/lub wyremontowanych słupów oświetlenia
- liczba km nowych ścieżek rowerowych
- liczba nowych i wyremontowanych chodników
- liczba nowych i wyremontowanych przystanków i wiat autobusowych

Cel operacyjny 1.2. Poprawa jakości infrastruktury turystycznej, sportowej

Jednym z głównych kierunków rozwoju gospodarczego Gminy Stawiguda jest turystyka. Aby przyciągnąć i zatrzymać turystów potrzeba jest dobra i nowoczesna infrastruktura turystyczna. Z infrastruktury oprócz turystów będą mogli na co dzień korzystać zarówno mieszkańcy gminy, jak też mieszkańcy okolicznych gmin, w tym Olsztyna.

Działania:

- wyznaczanie nowych tras turystycznych
- dbanie o dobry stan, w tym oznaczenie, istniejących tras turystycznych
- budowa nowej i rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

- budowa infrastruktury wypoczynkowej

Wskaźniki:

- liczba km nowych tras turystycznych
- liczba nowych i/lub rozbudowanych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
- liczba nowych obiektów infrastruktury wypoczynkowej

Cel operacyjny 1.3. Poprawa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gazowej

Dbłość o poziom życia mieszkańców oraz ochronę środowiska naturalnego wymaga, aby zapewnić wszystkim mieszkańcom dostęp do czystej wody oraz możliwość odprowadzenia ścieków w sposób niezagrażający przyrodzie. Gmina cechuje się rozproszeniem mieszkańców na terenie, co powoduje zwiększenie kosztów inwestycyjnych.

Działania:

- rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- budowa i modernizacja lokalnych ujęć wody
- budowa i modernizacja przepompowni ścieków
- budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody
- rozbudowa infrastruktury gazowej

Wskaźniki:

- liczba km wybudowanej i zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej
- liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków
- liczba nowych i zmodernizowanych lokalnych ujęć wody
- liczba nowych i zmodernizowanych przepompowni ścieków
- % mieszkańców Gminy korzystających z sieci wodociągowej
- % mieszkańców Gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej

Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury społecznej

Jednym z elementów wyznaczających atrakcyjność gminy do zamieszkania i spędzania czasu wolnego jest jakość infrastruktury społecznej dostępnej w najbliższej okolicy. Z diagnozy wynika, że duża część nowych mieszkańców nie identyfikuje się z Gminą Stawiguda. Ośrodkiem swojego życia nadal pozostaje Olsztyn. Należy prowadzić inwestycje uatrakcyjniające możliwość spędzania czasu wolnego na terenie gminy. Z infrastruktury będą mogli również korzystać przybywający tu turyści.

Działania:

- rozbudowa, unowocześnienie i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury oraz świetlic wiejskich
- budowa świetlic wiejskich
- zapewnienie dostępu wszystkim mieszkańcom do szerokopasmowego internetu

- tworzenie warunków do instytucjonalnej opieki nad osobami starszymi
- rozwój infrastruktury oświatowej
- wsparcie tworzenia transportu publicznego
- liczba rozbudowanych, unowocześnionych i wyposażonych pomieszczeń Gminnego Ośrodka Kultury
- liczba rozbudowanych, unowocześnionych i wyposażonych świetlic wiejskich
- % mieszkańców posiadających dostęp do szerokopasmowego internetu
- liczba stworzonych placówek i miejsc opieki nad osobami starszymi
- liczba rozbudowanych, unowocześnionych i wyposażonych placówek oświatowych

Cel operacyjny 1.5. Ochrona środowiska

Czyste powietrze jest coraz rzadziej spotykanym „towarem”. Należy dołożyć wszelkich starań, aby w gminie, gdzie przeważające obszary zajmują lasy i jeziora powietrze była jak najwyższej jakości. Służyć temu mają m.in. inwestycje w odnawialne źródła energii, poprawa efektywności energetycznej budynków.

Działania:

- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
- poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
- redukcja emisji gazów cieplarnianych
- Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
- promocja wśród mieszkańców działań zmierzających do ochrony środowiska
- utylizacja azbestu
- ochrona wód naturalnych i jej zasobów
- tworzenie ochrona terenów zielonych

Wskaźniki:

- wielkość emisji CO₂ (Mg CO₂/rok)
- stopień redukcji emisji CO₂ (%)
- zużycie energii (MWh/rok)
- stopień zużycia energii (%)
- moc zainstalowana z OZE
- ilość zebranych odpadów w tonach

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy Gminy

Cel operacyjny 2.1 Rozwój systemu wspierającego rozwój przedsiębiorczości

Mocną stroną Gminy Stawiguda jest korzystne położenie w sąsiedztwie Olsztyna oraz przebieg przez nią głównych szlaków komunikacyjnych województwa, a także bliskość

lotniska Olsztyn-Mazury. Należy koordynować i prowadzić spójną politykę przyciągania nowych inwestorów oraz pomocy w rozwoju istniejącym.

Działania:

- wyznaczenie i uzbrajania terenów inwestycyjnych
- przygotowanie i promowanie oferty inwestycyjnej
- ciągła i aktywna współpraca z Instytucjami Otoczenia Biznesu
- pomoc w promocji przedsiębiorstw działających na terenie gminy

Wskaźniki:

- powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- liczba potencjalnych inwestorów, którym przekazano ofertę inwestycji
- dochody budżetu gminy z tytułu udziału w podatku os osób prawnych
- liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Stawiguda na 1000 os.

Cel operacyjny 2.2 Rozwój lokalnego przetwórstwa i produkcji żywności ekologicznej

Gmina cechuje się rozdrobnionym rolnictwem. Na dużych obszarach gleby nie należą do wysokich klas. Obecnie obserwowany jest coraz większa popularność zdrowej i regionalnej żywności. Wobec tego szansą dla rolnictwa powiązanego również z turystyką jest lokalna produkcja i przetwórstwo żywności ekologicznej.

Działania:

- wsparcie w rozpoczęciu i działalności lokalnych producentów poprzez szkolenia, doradztwo, targi, itp.
- pomoc gminy w promocji produktów lokalnych

Wskaźniki:

- liczba produktów regionalnych i ekologicznych
- liczba producentów produktów lokalnych i ekologicznych

Cel operacyjny 2.3 Promocja turystyczna gminy

Przygotowanie dobrej oferty turystycznej jest jednym z elementów, aby przyciągnąć turystów. Niezbędnym jest wypromowanie tej oferty. Konieczne jest zbudowanie marki gminy, jako czystej, ekologicznej, komfortowej i nowoczesnej przestrzeni do spędzania czasu wolnego. Działania w tym celu spletają się z innymi, które należy pokazać potencjalnym turystom i nowym mieszkańcom. Teren Gminy powinien być pozywany jako miejsce dobrego i zdrowego życia.

Działania:

- promocja gminy na targach, eventach, w mediach

- stworzenie kompleksowej oferty turystycznej z uwzględnieniem lokalnych produktów turystycznych
- opracowanie przewodnika/informatora o gminie
- estetyzacja wsi
- wsparcie stworzenia i promowanie lokalnego produktu turyistycznego

Wskaźniki:

- liczba targów, eventów, na których promowano ofertę turystyczną Gminy Stawiguda
- liczba turystów korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe
- liczba inicjatyw społecznych upiększających wsie

Cel operacyjny 2.4 Rozwój ekonomii społecznej

Nadrzędnym celem ekonomii społecznej jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Ekonomia społeczna pozwala na zaangażowanie do pracy zawodowej osoby, które mają trudności na otwartym rynku pracy, jednocześnie dostarczając usług na niszowych obszarach, które cechują się niską rentownością.

Działania:

- popularyzacja wiedzy o ekonomii społecznej
- ułatwienie działalności podmiotom ekonomii społecznej
- stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych
- przygotowanie pracowników GOPS i UG do wspierania tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej
- współpraca z organizacjami pozarządowymi

Wskaźniki:

- liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych dot. ekonomii społecznej
- liczba działających podmiotów ekonomii społecznej
- liczba zastosowanych klauzul społecznych

Cel strategiczny 3. Rozwój społeczny Gminy

Cel operacyjny 3.1 Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

Gmina jest to wspólnota mieszkańców. To oni są istotą każdej gminy. Bez mieszkańców nie ma możliwości rozwoju gminy. Infrastruktura jest tworzona dla nich, aby żyło się jak najlepiej. Ważne jest, aby mieszkańcy angażowali się w życie społeczności lokalnej, współtworzyli swoje otoczenie, identyfikowali się z miejscem, gdzie żyją.

Działania:

- aktywizacja społeczności lokalnych, w tym młodzieży i dzieci
- wsparcie samoorganizacji mieszkańców
- wspieranie lokalnych liderów

- wspieranie działających organizacji pozarządowych

- rozwój świetlic wiejskich

Wskaźniki:

- liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych i działających na terenie gminy
- liczba osób działających w organizacjach pozarządowych na terenie gminy
- liczba działających świetlic
- liczba wspartych liderów lokalnych

Cel operacyjny 3.2 Wysokiej jakości edukacja

Edukacja jest podstawowym elementem w rozwoju społecznym każdej gminy. To jej poziom stanowi o rozwoju gminy. Wysoki poziom edukacji pomaga w osiągnięciu sukcesów zawodowych i życiowych uczniów, zapewnia satysfakcję zarówno rodzicom jak i dzieciom, przyciąga też nowych mieszkańców. Dobrze wykwalifikowani pracownicy przyciągają przedsiębiorców. Osoby z lepszym wykształceniem rzadziej korzystają z pomocy społecznej, są też bardziej przedsiębiorczy. Obecnie kładzie się nacisk na uczenie się przez całe życie.

Działania:

- zapewnienie wysokiego poziomu nauczania dzieci i młodzieży
- organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
- wsparcie edukacji osób dorosłych

Wskaźniki

- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w projektach edukacyjnych na terenie gminy
- liczba projektów edukacyjnych realizowanych na terenie gminy
- liczba kursów, szkoleń i innych form kształcenia ustawicznego organizowanych dla osób dorosłych na terenie gminy

Cel operacyjny 3.3 Wspieranie polityki prorodzinnej

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa. To na niej opiera się wspólnota. Wsparcie rodziny jest kluczowym zadaniem dla gminy. Należy stworzyć warunki jak najbardziej przyjazne dla rodzin, wychowywania dzieci. Należy również wspierać rodziny niewydolne wychowawczo. Działania te mają na celu poprawienie procesów demograficznych zachodzących w gminie.

Działania:

- wsparcie tworzenie i funkcjonowania żłobków i punktów przedszkolnych i przedszkoli
- wsparcie rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych
- wspieranie programu Karta Dużej Rodziny

- opracowywanie i realizacja programów profilaktycznych

Wskaźniki:

- liczba utworzonych żłobków, punktów przedszkolnych i przedszkoli
- liczba nowoutworzonych miejsc w żłobkach, punktach przedszkolnych i przedszkolach
- liczba rodzin objętych pomocą GOPS

Cel operacyjny 3.4 Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

W każdej wspólnocie są osoby, które mają trudności z samodzielnym i prawidłowym funkcjonowaniem w społeczeństwie, w życiu rodzinnym, w pracy. Są to zarówno osoby niepełnosprawne, starsze, jak i pełnosprawne. Gmina poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ma za zadanie pomagać takim ludziom w integracji ze społeczeństwem. Podejmowane są różnorakie programy, których celem jest integracja społeczna, zawodowa różnych grup społecznych.

Działania:

- prowadzenie programów integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- likwidacja barier architektonicznych
- przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych
- praca socjalna

Wskaźniki:

- liczba osób uczestniczących w programach aktywizacji społecznej i zawodowej
- liczba programów aktywizacji społecznej i zawodowej
- liczba i wysokość świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

3.5 Wsparcie aktywizacji osób starszych

Działania

Założenie i prowadzenie UTW

programów aktywizacji

dzienny dom pobytu

organizacja zajęć edukacyjnych, rekreacyjnych, ruchowych, sportowych

3.6 współpraca z gminami w kraju i za granicą

Działania:

-wymiany doświadczeń na płaszczyźnie m.in. kulturalnej, oświatowej gospodarczej sportowej
- promocja gminy

V. Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2015-2025 wpisuje się w Strategię Europa 2020 przede wszystkim na poziomie dwóch priorytetów:

1. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, ekologicznej i szanującej dziedzictwo przyrody oraz bardziej konkurencyjnej;
2. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, przyjaznej seniorom oraz zapewniającej spójność społeczną i terytorialną

Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2015-2025 wpisuje się w Długookresową Strategię Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, m.in. w poniższe cele:

- cel 3 - poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- cel 4 - wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- cel 5 - stworzenie Polski Cyfrowej;
- cel 6 - rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia;
- cel 7 - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- cel 11 - wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Tym samym Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda przyczynia się do osiągnięcia celu głównego Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, jakim jest poprawa jakości życia Polaków.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2015-2025 wpisuje się w Strategię Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo w obszarach:

1. Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo - poprzez wdrażanie działań prowadzących do rozwoju kapitału społecznego oraz zwiększenie efektywności instytucji publicznych i zwiększenie partycypacji społecznej;
2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka - poprzez rozwój kapitału ludzkiego, w tym w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy; zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i środowiska, w tym poprzez zwiększenie wykorzystania OZE, wzrost wydajności i zwiększenie innowacyjności gospodarki;
3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna - poprzez zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych oraz podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Strategia Rozwoju Gminy Stawiguda na lata 2015-2025 wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025. W strategii wojewódzkiej wyznaczono Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) odzwierciedlające potencjały i problemy rozwojowe w układzie terytorialnym, które są przedmiotem zainteresowania Strategii.

Gmina Stawiguda znajduje się w dwóch pierwszych OSI:

1. Tygrys warmińsko-mazurski;
2. Aglomeracja Olsztyna;

OSI - TYGRYS WARMIŃSKO-MAZURSKI

Uzasadnienie strategicznej interwencji: konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu

Kryterium wyboru: położenie ośrodka gminnego w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 lub nr 16.

Oczekiwane efekty interwencji: dynamizacja procesów gospodarczych, rozwój współpracy sieciowej – w tym w zakresie innowacyjności, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, wzrost jakości życia, wzrost kooperacji krajowej i międzynarodowej.

OSI - AGLOMERACJA OLSZTYNA

Uzasadnienie strategicznej interwencji: potrzeba wzmocnienia konkurencyjności krajowej i międzynarodowej stolicy województwa i jej obszaru funkcjonalnego, delimitowanego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Kryterium wyboru: sąsiedztwo administracyjne z miastem Olsztyn.

Oczekiwane efekty interwencji: wzrost funkcji metropolitalnych Olsztyna (np. medyczne i rehabilitacyjne, kulturowe, centrum naukowo-technologiczne, wysoka specjalizacja naukowa); wzmocnienie funkcji gospodarczych (atrakcyjność inwestycyjna i turystyczna);

rozwój zintegrowanego systemu komunikacyjnego obejmującego aglomerację; wzrost jakości życia i rozwój środowiska dla ludzi kreatywnych; rewitalizacja społeczno-gospodarcza.

VI Wdrażanie i monitoring strategii

Kluczową rolę w procesie upowszechniania treści i wdrażania strategii odgrywać mają władze Gminy Stawiguda. W celu wyraźnego określenia odpowiedzialności za realizację programów operacyjnych dla każdego z nich należy wyznaczyć jednostkę lub osobę koordynującą. Ogólny nadzór nad realizacją strategii wykonywany będzie przez Wójta Gminy.

Strategia jest dokumentem obejmującym czas trwania więcej niż jedna kadencję. Wobec tego zapisy są na tyle uniwersalne, aby były możliwe do stosowania w zmieniającym się otoczeniu prawnym, społecznym i gospodarczym.

Za podstawę do ewaluacji traktuje się stan na 31.12.2015 r

Monitoring niniejszego dokumentu będą polegać na systematycznej ocenie osiągniętych wskaźników. Przykładowe wskaźniki realizacji strategii zostały podane przy każdym celu operacyjnym. Bazą informacji do pomiaru mogą być dane GUS oraz instytucji i organizacji, realizujących poszczególne cele szczegółowe. Podstawą do oceny, czy strategia została zrealizowana będzie zestawienie wskaźników sprzed i po realizacji niniejszego dokumentu strategicznego. Jeśli zapisane w Strategii wskaźniki zostaną osiągnięte, będzie to podstawą do stwierdzenia, iż w Gminie Stawiguda wizja rozwoju została zrealizowana.

Skuteczny monitoring i ewaluacja opierać się będą na dwóch elementach:

zespole monitorującym Strategię – powołanym przez Wójta zespole złożonym z pracowników podległych jednostek w Gminie Stawiguda w zakresie monitoringu Strategii,
ocenie stanu wdrażania Strategii – ocena z częstotliwością pomiaru co pięć lat pozwoli na regularne sprawdzanie przez zespół monitorujący bieżącego stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników oraz podejmowanie ewentualnych działań naprawczych.

Systematycznie prowadzony monitoring Strategii da możliwość kontrolowania działań podejmowanych w Gminie Stawiguda. Zebrane dzięki nim dane pozwolą również na skuteczniejsze planowanie przyszłych przedsięwzięć, jak też ew. aktualizację dokumentu Strategii.